

Соціологія релігії

Опис курсу

Дисципліна «Соціологія релігії» є дисципліною вільного вибору студента, розробленою для освітньо-професійних програм бакалаврського рівня «Прикладна соціологія» та «Бізнес-соціологія» зі спеціальності 054 «Соціологія», що викладається у 4 семестрі в обсязі 4 кредити (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS)

Цей курс надає учасникам необхідний теоретичний та емпіричний матеріал для отримання ґрунтовних знань та практичних інструментів для професійного аналізу соціологічних аспектів релігійної проблематики.

Мета дисципліни – сформувати у студентів системне розуміння релігії як соціального явища, її ролі та впливу на суспільство, а також розвинути навички застосування соціологічних теорій та методів для аналізу взаємодії релігії та суспільства.

Завдання навчальної дисципліни:

- Ознайомити студентів з основними теоретичними підходами до вивчення релігії, включаючи соціологічні, філософські та антропологічні теорії.
- Розглянути історичні та культурні контексти формування релігійних систем та їх вплив на суспільство.
- Вивчити різні форми релігійного життя, такі як церкви, секти, деномінації та їх соціальні функції.
- Проаналізувати соціальні фактори, що впливають на релігійність, включаючи соціально-економічні умови, культурні традиції та політичні аспекти.
- Розвинути навички критичного аналізу досліджень релігійного життя та застосування емпіричних методів для його вивчення.
- Навчити студентів розробляти та оцінювати соціальні програми, спрямовані на взаємодію між релігією та суспільством.
- Сприяти формуванню у студентів етичного ставлення до релігійної різноманітності та розуміння необхідності толерантності та взаєморозуміння між різними релігійними групами.

Рекомендована література

Основна література:

1. Богданова О. В. Соціологія релігії: Навчально-методичні матеріали. Електронне видання / Олена Володимирівна Богданова. К.: Національний університет «Києво-Могилянська академія», 2014. 82 с.
2. Вебер М. Протестантська етика і дух капіталізму / пер. з нім. О. Погорілого. Київ : Основи, 1994.
3. Войналович В. А. Динаміка конфесійних процесів у сучасній Укра-їні: інституційні та ідентифікаційні аспекти. Етнополітичний контекст соціокультурних трансформацій у сучасній Україні. Київ : ІПіЕнД ім. І. Ф. Кураса НАН України, 2017. С. 169–228.
4. Дудар Н. Релігійність в українському соціумі: детермінанти і характеристика сучасного стану : дис. ... канд. соціол. Наук : 09.00.11 ; Ін-т філософії ім. Г.С. Сковороди НАН України. Київ, 2002. 264 с.
5. Дурманенко О. Релігія в контексті онтологічної безпеки особистості : дис. ... канд. соціол. наук : 09.00.11; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки. Луцьк, 2010. 236 с.
6. Здіорук С. І. Суспільно-релігійні відносини: виклики України ХХІ століття : монографія. Київ : Знання України, 2005. 552 с.
7. Кисельов О. Соціологія релігії як академічна дисципліна: виклики і перспективи. URL: [http://www.religion.in.ua/main/analitica/9929-sociologiya-religii-kak akademicheskaya-disciplina-vyzovy-i-perspektivy.html](http://www.religion.in.ua/main/analitica/9929-sociologiya-religii-kak-akademicheskaya-disciplina-vyzovy-i-perspektivy.html).

8. Парашевін М. А. Інтегративна роль релігії : історико-соціологічний нарис. Київ : Інститут соціології НАН України, 2004. 152 с.
9. Пірен М. І. Соціологія релігії: Підручник. Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2008. 344 с
10. Релігієзнавчий словник / за ред. А. Колодного, Б. Лобовика. Київ : Четверта хвиля, 1996. 392 с.
11. Сучасна релігійна ситуація в Україні: стан, тенденції, прогнози : кол. монографія / редкол. : П. Косуха (відп. ред.) та ін. Київ : відділення релігієзнавства Інституту філософії НАН України, 320
12. Barman, R. P. (2022). Religion from Sociological Perspectives: An Overview. *Asian Journal of Social Sciences and Legal Studies*, 4(2), 24-31.
13. Furseth, I., & Repstad, P. (2023). *An introduction to the sociology of religion: Classical and contemporary perspectives*. Routledge.

Додаткова література:

14. Плахтій М. П., Сулятицька Т. В. Релігієзнавство: навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2023. 168 с.
15. Бучма О. Петро Косуха і Анатолій Єришев як започатківці української соціології релігії. Софія : гуманітарно-релігієзнавчий вісник. 2023. No 2 (22). С. 98–99.
16. Бабій М. Соціологія релігії в архітектоніці релігієзнавства. Дисциплінарне релігієзнавство : колективна монографія. Українське релігієзнавство. 2009. Спецвипуск. С. 107–119.
17. Борінштейн Є. Роль релігійного фактору у трансформаціях сучасного українського суспільства. Перспективи. 2017. No 1 (71). С. 9–16.
18. Колодний А. Феномен релігієзнавства. Київ : Інтерсервіс, 2020. 248 с.
19. Косуха П. Про стан міжконфесійних відносин в Україні (на матеріалах соціологічних досліджень). Київ, 1993. Академічне релігієзнавство : підручник / за наук. ред. А. Колодного. Київ : Світ знань, 2000. 862 с.
20. Лавринович О. Релігійні організації як чинник формування громадянського суспільства в Україні. Українське релігієзнавство. 2015. No 73. С. 224–229.
21. Мякіченко І. О. Участь церков і релігійних організацій у законотворчому процесі в період незалежності України. Гілея: науковий вісник. 2018. Вип. 131. С. 105–108.
22. Недавня О. Релігійно-церковний чинник в патріотичному вихованні. Українське релігієзнавство. 2016. No 78. С. 81–96.
23. Онищук С., Петрівський П. Соціокультурне значення церкви для сучасних демократичних трансформацій в Україні. Теорія та практика державного управління : зб. наук. праць. 2016. Вип. 1 (52). С. 27–33.
24. Jayaram, N. (2024). Religion and Society: Sociology of Religion. In *Individual and Society: Understanding the Sociology of Émile Durkheim* (pp. 105-120). Singapore: Springer Nature Singapore.
25. Moberg, M. (2021). *Religion, discourse, and society: Towards a discursive sociology of religion*. Routledge.
26. Schnabel, L., Zaslavsky, K. A., Haggard, B., Pihl, A., Chiedu, A., Conte, A., ... & Zuckerman, P. (2023). An invitation to the sociology of religion: important questions answered by scholars in the field. *The American Sociologist*, 54(3), 445-465.
27. Cipriani, R. (2021). The new sociology of religion. *Encyclopedia*, 1(3), 822-830

Інтернет-джерела

28. Богдан О. Якою насправді є релігійність українців? URL: <https://www.youtube.com/watch?v=pWALKBdz3cs>
29. Брік Т. «180 шляхів до Бога: що каже соціологія після 30 років вимірювань релігійності в Україні». Лекція 2. URL: https://www.youtube.com/watch?v=BH_uMasQgLU&t=7s
30. Лекція «Релігійна ідентичність українського суспільства: конфесійний ландшафт України», 4.06.2024. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=AFIdUkNeG6M>
31. Соціологія релігії. Дніпровський державний технічний університет. URL: <https://www.dstu.dp.ua/Portal/Data/7/15/7-15-k1101.pdf>
32. Соціологія релігії. eKMAIR. URL: <https://ekmair.ukma.edu.ua/bitstreams/eeecc2b7-48ec-4e2d-beb7-dc380834ca52/download>
33. Соціологія релігії. Освіта.UA. URL: <https://osvita.ua/vnz/reports/sociology/29615/>